TẠP CHÍ KHOA HỌC VÀ GIÁO DỤC
ISSN: 1859-1612
Journal homepage: https://tckhgd.dhsphue.edu.vn

Giáo dục lòng biết ơn cho trẻ 5-6 tuổi thông qua dự án học tập

Nguyễn Thị Yến Nhi[1], Lê Thị Mỹ Tánh[2], Võ Thanh Hà[3], Nguyễn Thị Bảo Ngọc[3], Nguyễn Tuấn Vĩnh[3]

[1]Trường Mầm non An Hòa, thành phố Huế

[2]Trường Mầm non tư thục Diệu Viên, thành phố Huế

[3]Khoa Giáo dục Mầm non, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

THÔNG TIN BÀI BÁO

Quá trình xử lý:
Ngày nhận: 08/9/2025
Ngày nhận bản chỉnh sửa: 14/11/2025
Ngày nhận đăng: 20/11/2025
Ngày xuất bản: 20/8/2026

Từ khóa:
Giáo dục lòng biết ơn;
Dự án học tập;
Học tập theo dự án;
Trẻ 5-6 tuổi.

TÓM TẮT

Giáo dục lòng biết ơn là một nội dung quan trọng trong việc hình thành và phát triển nhân cách tốt đẹp cho trẻ mầm non. Tuy nhiên, hoạt động giáo dục lòng biết ơn tại Việt Nam còn mang tính khuôn mẫu và hình thức. Nghiên cứu này nhằm giải quyết thách thức đó bằng cách đề xuất một định hướng mới trong việc tổ chức hoạt động giáo dục lòng biết ơn thông qua dự án học tập. Dựa trên cơ sở lý luận và tính khả thi của dự án học tập trong trường mầm non, nghiên cứu đã xây dựng một quy trình tổ chức dự án giáo dục lòng biết ơn gồm ba bước tuần tự: (1) Xác định mục tiêu, nội dung; (2) Thiết kế dự án theo 3 giai đoạn (Mở đầu, Phát triển, Kết thúc); và (3) Hoàn thiện, đánh giá và điều chỉnh. Dự án minh họa "Mẹ yêu" được sử dụng làm ví dụ điển hình cho việc ứng dụng quy trình đề xuất.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Theo truyền thống "Uống nước nhớ nguồn" của dân tộc Việt Nam, lòng biết ơn được xem là một phẩm chất đạo đức luôn được chú trọng giáo dục (GD) từ gia đình, nhà trường đến xã hội. Trong tâm lý học tích cực, lòng biết ơn giúp trẻ tập trung vào những điều tích cực, nuôi dưỡng cảm xúc tốt đẹp, xua tan hiềm khích và đố kỵ (Froh et al., 2014; Emmons & McCullough, 2003; Wood et al., 2010). GD lòng biết ơn cho trẻ là một nội dung được cụ thể thông qua kế hoạch GD các hoạt động, đáp ứng yêu cầu: "giúp trẻ phát triển thể chất, tình cảm, hiểu biết, thẩm mỹ, hình thành các yếu tố đầu tiên của nhân cách, chuẩn bị tốt cho trẻ bước vào lớp 1". Có thể thấy, hoạt động GD lòng biết ơn không chỉ góp phần thực hiện mục tiêu chung của GD mầm non, mà còn tác động tích cực đến sức khỏe tâm thần và hạnh phúc của trẻ, đặc biệt là trẻ 5-6 tuổi – giai đoạn chuyển tiếp quan trọng từ mầm non lên tiểu học.

Các công trình nghiên cứu gần đây (Plotnikova et al., 2025; Bulkis et al., 2025) cho thấy tính hiệu quả của việc áp dụng mô hình dự án học tập (DAHT) trong việc cải thiện các kỹ năng cảm xúc – xã hội ở trẻ nhỏ. Những phát hiện này cho thấy DAHT là một hình thức tổ chức hoạt động tiềm năng và khả thi để GD lòng biết ơn cho trẻ.

Thực tế, hoạt động GD lòng biết ơn ở trường mầm non còn nhiều hạn chế khi không có định hướng cụ thể, mục tiêu và nội dung rõ ràng (Võ, 2023). Bên cạnh đó, hình thức tổ chức còn khá khuôn mẫu, chỉ tập trung tiếp cận lòng biết ơn như một phẩm chất đạo đức, điều này khiến việc GD trở nên giáo điều và nhàm chán (Nguyễn, 2021) làm ảnh hưởng đến hiệu quả hoạt động. Vì vậy, việc đổi mới cách thức GD lòng biết ơn thực sự cần thiết trong công tác chăm sóc, GD trẻ. Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu về lòng biết ơn, tuy nhiên các nghiên cứu chủ yếu tập trung vào tổng quan lý luận, khảo sát thực trạng và đề xuất các biện pháp chung, hầu như chưa có công trình nào tập trung đề xuất và thử nghiệm mô hình học tập theo DA như một hình thức tổ chức mới để GD lòng biết ơn trong bối cảnh GD mầm non tại Việt Nam. Do đó, nghiên cứu tìm

Tác giả liên hệ: Nguyễn Thị Yến Nhi;
Địa chỉ e-mail: ntynhi@dhsphue.edu.vn
DOI: https://doi.org/10.26459/jse.109.2026

hiểu GD lòng biết ơn thông qua hình thức mới, đó là DAHT. Mục tiêu của nghiên cứu này là đề xuất một định hướng mới trong việc lựa chọn hình thức tổ chức hoạt động GD lòng biết ơn.

2. PHƯƠNG PHÁP

Bài viết sử dụng phương pháp tổng quan tài liệu có hệ thống. Quy trình được thực hiện qua các bước sau:

(1) Xác định nguồn dữ liệu: Tra cứu thông tin trên các cơ sở dữ liệu như Google Scholar, ERIC, Scopus, ScienceDirect.

(2) Từ khóa và phạm vi tìm kiếm: Các cụm từ được sử dụng gồm: "gratitude", "preschool", "gratitude education", "learning project", "project-based learning", "lòng biết ơn", "GD lòng biết ơn", "DA học tập", "dạy học theo DA", "học tập theo DA". Thời gian tìm kiếm: từ tháng 01/2025 đến 09/2025, ngôn ngữ: tiếng Anh và tiếng Việt.

(3) Tiêu chí lựa chọn: Các bài báo gốc công bố trên tạp chí phản biện trong nước hoặc quốc tế; Đối tượng nghiên cứu bao gồm hoặc tập trung vào trẻ mầm non.

(4) Tiêu chí loại trừ: Các nghiên cứu không có cơ sở lý thuyết rõ ràng; Chỉ tập trung vào học sinh tiểu học trở lên; Báo cáo không có nguồn học thuật rõ ràng.

(5) Phân tích dữ liệu: Các tài liệu được đọc để chọn lọc, phân loại nội dung theo các vấn đề nghiên cứu. Trên cơ sở đó, các nội dung nghiên cứu lại tiếp tục được phân tích để cho ra kết quả nghiên cứu cuối cùng.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Một số vấn đề lý luận

3.1.1. Lòng biết ơn

Lòng biết ơn là "phẩm chất hoặc điều kiện để biết ơn; sự trân trọng khuynh hướng đáp lại lòng tốt". Đó cũng là cách hiểu phổ biến trong văn hóa "Uống nước nhớ nguồn" của dân tộc Việt Nam, khi cho rằng: "Biết ơn là sự bày tỏ thái độ trân trọng, tình cảm và những việc làm đền ơn, đáp nghĩa đối với những người đã giúp đỡ mình, với những người có công với dân tộc, đất nước". Tuy nhiên, theo Tiếp cận của Tâm lý học tích cực, lòng biết ơn không chỉ bao gồm sự cảm kích, trân trọng sự hỗ trợ của người khác dành cho mình, mà hiểu một cách rộng hơn, là xu hướng của nhân cách con người hướng đến, nhìn nhận và ghi nhận những điều tốt đẹp, tích cực trong cuộc sống này, là thái độ thể hiện sự trân trọng những gì ta có – trái ngược với việc chú trọng vào điều chúng ta muốn hoặc cần (Wood et al., 2010). Tiếp cận theo nghĩa rộng này, nội dung và phương pháp GD lòng biết ơn cho trẻ trở nên phong phú, đa dạng và mang tính thực tiễn hơn. Đặc biệt, tiếp cận theo nghĩa rộng, GD lòng biết ơn không chỉ rèn luyện phẩm chất đạo đức tốt đẹp mà còn hướng đến cải thiện sức khỏe tinh thần, nâng cao sự an lạc cho trẻ em. Trong nghiên cứu này, chúng tôi tiếp cận lòng biết ơn theo tiếp cận của Tâm lý học tích cực, theo đó lòng biết ơn là một cảm xúc tích cực của con người, được ghi nhận thông qua quá trình nhận thức gồm 2 bước: (1) ghi nhận mình đã đạt được điều gì đó tốt đẹp và (2) nhận ra điều này đến từ bên ngoài; từ đó, có thái độ trân trọng người nào đó, điều gì đó có giá trị mà mình nhận được hoặc trân trọng những gì mà ta có trong cuộc sống.

Trong nghiên cứu của Lê Thị Nhung và Bùi Thị Lâm (2022) lòng biết ơn của trẻ 5-6 tuổi được biểu hiện ở ba khía cạnh đó là: (1) nhận thức, (2) cảm xúc và (3) hành vi.

(1) Nhận thức: Trẻ 5-6 tuổi có khả năng nhận ra ai/ điều gì/ cái gì đã mang lại lợi ích cho mình. Đối tượng biết ơn ở đây, không chỉ là con người mà còn bao gồm mọi sự vật – hiện tượng trong môi trường tự nhiên xung quanh.

(2) Cảm xúc: Nghiên cứu đã phát hiện ra rằng đến năm 5 tuổi, hầu hết trẻ em đều liên kết việc nhận được lợi ích với cảm xúc. Đó có thể là cảm xúc tích cực như: thích thú, bất ngờ, vui sướng, hạnh phúc,… đôi khi cũng có thể là cảm xúc đau thương, lo lắng, buồn bã,... và thường được biểu hiện bằng ngôn ngữ ("wow, đẹp quá!", "ôi, thích quá đi!",…) hay phi ngôn ngữ (nét mặt, cử chỉ, điệu bộ,…).

(3) Hành vi: Trong nghiên cứu, người ta thấy rằng lòng biết ơn bằng lời nói (nói "cảm ơn") là một phản ứng phổ biến ở mọi lứa tuổi. Ngoài ra, trẻ có thể kể lại câu chuyện mà mình nhận được sự giúp đỡ; vẽ tranh về người đã giúp đỡ hay điều mang đến lợi ích cho mình; hát bài ca ngợi những điều tốt đẹp; làm cây biết ơn/ lọ biết ơn… để ghi lại những điều mình biết ơn.

3.1.2. Giáo dục lòng biết ơn cho trẻ 5-6 tuổi

Theo Lê Thị Nhung và Bùi Thị Lâm (2022), GD lòng biết ơn là quá trình tác động có kế hoạch, có hệ thống của nhà GD đến trẻ nhằm giúp trẻ hình thành và phát triển nhận thức về điều biết ơn, cảm xúc biết ơn và hành vi thể hiện sự biết ơn.

Từ khái niệm trên, có thể hiểu GD lòng biết ơn là quá trình tác động có kế hoạch, có hệ thống của nhà GD

đến đối tượng GD nhằm hình thành và phát triển 3 khía cạnh của lòng biết ơn bao gồm: (1) nhận thức những điều biết ơn, (2) cảm xúc biết ơn và (3) hành vi thể hiện sự biết ơn đối với người nào đó, điều gì đó có giá trị mà mình nhận được/ hoặc mình đang có, góp phần phát triển cảm xúc tích cực và hình thành tính cách tốt đẹp ở trẻ.

Dựa trên tiếp cận Tâm lý học tích cực kết hợp với nội dung và kết quả mong đợi liên quan tới GD lòng biết ơn cho trẻ trong chương trình GD mầm non theo Thông tư số 01/VBHN-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), chúng tôi xây dựng nội dung GD lòng biết ơn cho trẻ theo 3 khía cạnh của lòng biết ơn:

Nội dung	**Kết quả mong đợi**		
	Nhận thức	**Cảm xúc**	**Hành vi**
Biết ơn gia đình	Trẻ nhận biết những điều tốt đẹp, sự chăm sóc, quan tâm và hy sinh mà các thành viên trong gia đình đã dành cho mình	- Trẻ cảm thấy may mắn, hạnh phúc và tin yêu các thành viên trong gia đình - Trẻ cảm thấy trân trọng khi được yêu thương, quan tâm	Trẻ nói lời "cảm ơn", biết quan tâm, chăm sóc người thân như ông bà, cha mẹ, anh/ chị/ em,...
Biết ơn Thầy/ Cô, bạn bè	Trẻ nhận biết hành động GD, chăm sóc, giúp đỡ, chia sẻ và ý nghĩa của thầy/ cô và bạn bè trong cuộc sống	- Trẻ cảm thấy tin yêu và quý mến thầy/ cô và các bạn - Trẻ cảm thấy cảm kích khi được giúp đỡ, hỗ trợ	- Trẻ nói lời "cảm ơn", biết chào hỏi lễ phép và thể hiện tình cảm yêu thương đối với Thầy/Cô giáo - Trẻ quan tâm, chia sẻ và giúp đỡ bạn bè
Biết ơn bản thân	Trẻ nhận biết và phân biệt được chức năng các giác quan, bộ phận của cơ thể	Trẻ cảm thấy may mắn, tự tin và yêu quý bản thân	Trẻ có ý thức chăm sóc, bảo vệ các bộ phận cơ thể trong sinh hoạt hàng ngày
Biết ơn người lao động	Trẻ nhận biết, phân biệt và nêu được lợi ích của một số nghề lao động quen thuộc	- Trẻ cảm thấy quý mến người lao động và trân trọng công sức của người khác	- Trẻ bảo vệ, giữ gìn thành quả lao động - Trẻ nói lời "cảm ơn", chào hỏi lễ phép và giúp đỡ người lao động
Biết ơn thiên nhiên	Trẻ nhận biết được ích lợi của thiên nhiên (cây xanh, nước, không khí…) đối với cuộc sống	- Trẻ thích thú khám phá thiên nhiên - Trẻ cảm thấy bình yên, thư thái khi được tiếp xúc với thiên nhiên	Trẻ có ý thức chăm sóc, bảo vệ thiên nhiên: không ngắt lá, bẻ cành, tưới cây, nhặt rác,...
Biết ơn quê hương, đất nước	- Trẻ nhận biết được công lao, sự hy sinh của thế hệ cha ông trong công cuộc dựng nước, giữ nước và bảo vệ đất nước - Trẻ nhận biết được một số cảnh đẹp, di tích lịch sử hoặc đặc sản của quê hương, đất nước	- Trẻ ngưỡng mộ, thương xót, đau buồn trước sự hy sinh, mất mát của cha ông ta - Trẻ có cảm giác gắn bó và yêu quý nơi mình sinh ra và tự hào về quê hương, đất nước	- Trẻ có ý thức giữ gìn, bảo vệ, tìm hiểu và quảng bá cảnh quan, di tích của quê hương, đất nước - Trẻ nói lời "cảm ơn", thăm hỏi, chăm sóc và giúp đỡ những người có công với đất nước
Biết ơn những gì mình có	Trẻ nhận biết được những điều bản thân đang có	Trẻ cảm thấy hạnh phúc, cảm kích và hài lòng với những gì mình có	Trẻ giữ gìn đồ dùng cá nhân, không đòi hỏi và biết chia sẻ với bạn bè
Thể hiện lòng biết ơn	Trẻ nhận biết được khi nào nên biết ơn (khi được giúp đỡ, nhận quà…).	Trẻ cảm thấy vui vẻ và gắn kết khi bày tỏ lòng biết ơn	Trẻ nói lời "cảm ơn", tặng quà, vẽ tranh,… đúng lúc để thể hiện lòng biết ơn
Tận hưởng giây phút hiện tại	Trẻ nhận ra giá trị của những điều đang diễn ra quanh mình	Trẻ cảm thấy vui vẻ, hài lòng với hiện tại	Trẻ tập trung vào những điều đang xảy ra ngay bây giờ và trân trọng khoảnh khắc hiện tại

GD lòng biết ơn có vai trò quan trọng đối với trẻ 5-6 tuổi, cụ thể:

Thứ nhất, GD lòng biết ơn là "chìa khóa" giúp trẻ sống hạnh phúc. Khi trẻ tập trung sự chú ý vào những điều tích cực trong cuộc sống và trân trọng những thứ mà mình đang có sẽ tiếp thêm sức mạnh cho trẻ nuôi dưỡng những cảm xúc tích cực, xua tan đi những hiềm khích, đau khổ, đố kỵ và ghen ghét (Froh et al., 2014; Emmons & McCullough, 2003; Wood et al., 2010). Trong nghiên cứu trên trẻ 5-6 tuổi, Nguyen và Gordon (2019) đã khẳng định một mối tương quan thuận rõ rệt giữa lòng biết ơn và hạnh phúc, theo đó trẻ thể hiện thái độ biết ơn cao hơn có khuynh hướng trải nghiệm mức độ hạnh phúc cao hơn.

Thứ hai, hình thành nhân cách con người. Lòng biết ơn không chỉ là một cảm xúc tích cực mà còn là nền

tảng hình thành nhân cách của trẻ mầm non, được xem là khởi nguồn của mọi đức tính (Cicero, 1851). Việc trẻ nhận ra rằng các lợi ích và điều tốt đẹp nhận được đều bắt nguồn từ nỗ lực và sự quan tâm từ bên ngoài giúp trẻ nuôi dưỡng lòng tôn trọng đối với công sức và đóng góp của người khác. Hơn nữa, đây còn là tiền đề phát triển sự đồng cảm, bởi nó đòi hỏi trẻ phải đặt mình vào vị trí của người cho để thấu hiểu được sự quan tâm, nỗ lực và ý định tốt đẹp của họ.

Thứ ba, thúc đẩy hành vi hướng thiện. Lòng biết ơn không chỉ là sự đáp lại lòng tốt nhận được mà còn là động lực thúc đẩy những hành vi nhân từ trong tương lai của người nhận (Emmons, 2007). Khi trẻ cảm thấy biết ơn, trẻ thực hiện hành vi cư xử tốt và đáp lại sự tử tế đó bằng cách giúp đỡ người đã giúp mình hoặc những người khác hay làm cho những thứ xung quanh trở nên tích cực hơn, hành vi này giúp cho lòng biết ơn được nhân rộng và trở thành một hành vi xã hội của trẻ (Lê & Bùi, 2022). Kết quả nghiên cứu thực nghiệm của Shoshani và cộng sự (2020) ghi nhận lòng biết ơn có tác động tích cực đáng kể đến hành vi hướng thiện của trẻ mẫu giáo càng khẳng định vai trò này.

3.1.3. Dự án học tập

Thuật ngữ Dự án, tiếng Anh là "Project", có nguồn gốc từ tiếng Latin là "projicere" được hiểu là một đề án, một dự thảo hay một kế hoạch, cần được thực hiện nhằm đạt được mục đích đề ra.

Theo Đặng Thành Hưng và cộng sự (2012) DAHT là kiểu DA được thiết kế và thực hiện bởi người học trong quá trình dạy học dưới sự hỗ trợ của giáo viên nhằm thực hiện các mục đích GD và phát triển người học.

Trong nghiên cứu này, DAHT được hiểu là DA liên quan đến hoạt động học tập, trong đó người học đóng vai trò chủ động tích cực trong việc lập kế hoạch, thực hiện nhiệm vụ học tập nhằm đạt được mục tiêu dạy học (Nguyễn et al., 2018).

Trung tâm Khoa học Greater Good đã khởi động DA lòng biết ơn và kết quả ghi nhận sự tham gia nhiệt tình của học sinh và phụ huynh, mô tả về DA Bono nhấn mạnh lòng biết ơn không thể áp đặt từ bên ngoài, mà bằng cách giúp trẻ hiểu và thể hiện cảm xúc. Việc tham gia các DAHT dưới dạng chơi tự do, giúp trẻ hoạt động một cách tự do, tích cực, chủ động, gắn kết trong một ý tưởng chung (Katz & Chard, 2000). Các hoạt động có tính trải nghiệm, khám phá và tương tác xã hội trong DAHT giúp trẻ phát triển khả năng hiểu, thể hiện và trải nghiệm lòng biết ơn khi trẻ tương tác với người khác (Gordon & cộng sự, 2004). Hơn nữa, các nghiên cứu gần đây đã chứng minh rõ ràng hiệu quả của mô hình học tập theo DA đối với sự phát triển cảm xúc - xã hội của trẻ, cụ thể Plotnikova và cộng sự (2025) chỉ ra rằng các hoạt động DA giúp giảm lo âu và hung hăng ở trẻ, tương tự Bulkıs và cộng sự (2025) cũng nhận định mô hình học tập theo DA cải thiện đáng kể các kỹ năng cảm xúc - xã hội ở trẻ nhỏ so với các phương pháp thông thường. Điều này cho thấy, GD lòng biết ơn cho trẻ 5-6 tuổi thông qua DAHT ở trường MN hoàn toàn mang tính khả thi. GD lòng biết ơn thông qua các DAHT đem lại những ý nghĩa sau:

Tạo môi trường trải nghiệm thực tế: DAHT tạo ra một môi trường học tập sống động, nơi trẻ được tham gia trực tiếp vào các hoạt động trải nghiệm. Thay vì tiếp nhận kiến thức một cách thụ động, trẻ được khám phá và thực hiện các nhiệm vụ cụ thể. Quá trình này giúp trẻ không chỉ tiếp thu kiến thức mà còn có cơ hội trải nghiệm cảm xúc và hoàn cảnh cụ thể một cách sâu sắc.

Góp phần phát triển các năng lực chung: Trong quá trình thực hiện DA, trẻ có nhiều cơ hội để hợp tác, giao tiếp và chia sẻ cảm xúc với bạn bè và giáo viên. Các hoạt động nhóm giúp rèn luyện năng lực giao tiếp và hợp tác một cách tự nhiên. Đồng thời, khi trẻ đối mặt với các vấn đề trong DA, trẻ được khuyến khích tìm kiếm ý tưởng, đưa ra giải pháp, từ đó phát triển khả năng giải quyết vấn đề, tư duy linh hoạt và sáng tạo.

Phát huy vai trò chủ động, tích cực của trẻ: DAHT đặt trẻ vào vị trí trung tâm của quá trình học tập. Trẻ được tự mình đặt câu hỏi, lựa chọn cách thực hiện và đánh giá kết quả. Điều này trái ngược với các phương pháp GD truyền thống. Theo Helm và Katz nếu giáo viên là người dẫn dắt và lên kế hoạch cho hoạt động được thực hiện bởi trẻ thì mức độ chủ động và ra quyết định của trẻ sẽ càng cao. Sự chủ động này giúp lòng biết ơn được hình thành một cách có ý thức, tự nguyện và sâu sắc hơn.

Đáp ứng yêu cầu của chương trình GD mầm non hiện hành: Chương trình GD mầm non Việt Nam được xây dựng dựa trên các quan điểm dạy học tích cực như quan điểm lấy trẻ làm trung tâm, quan điểm xã hội hóa, quan điểm GD tích hợp, lý thuyết vùng phát triển gần nhất,… DAHT sẽ đáp ứng những yêu cầu của chương trình, trong đó bao gồm hình thành ở trẻ năng lực và phẩm chất chung cũng như phát triển toàn diện các lĩnh vực: thể chất, nhận thức, ngôn ngữ, thẩm mỹ, tình cảm – xã hội.

Gắn kết GD giữa nhà trường – gia đình – xã hội: DAHT không giới hạn trong phạm vi lớp học mà còn mở rộng ra môi trường gia đình và cộng đồng. Trong nhiều giai đoạn của DA, phụ huynh và các thành viên khác trong xã hội được tạo cơ hội tham gia như tham gia lập mục tiêu và nội dung cho DA, chuẩn bị cho

chuyến tham quan, gặp gỡ khách mời... Sự tham gia này không chỉ giúp tăng cường nguồn lực GD mà còn tạo sự thống nhất trong việc GD lòng biết ơn.

3.2. Quy trình tổ chức giáo dục lòng biết ơn cho trẻ 5-6 tuổi thông qua dự án học tập

GD lòng biết ơn cho trẻ mầm non thông qua DAHT cần được tiến hành theo quy trình phù hợp với mục tiêu GD và đảm bảo bản chất của dạy học theo DA. Dựa trên quan điểm DHTDA cho trẻ mầm non theo ba giai đoạn của Helm và Katz (2011), chúng tôi xây dựng quy trình thiết kế DA GD lòng biết ơn cho trẻ 5-6 tuổi gồm các bước như sau:

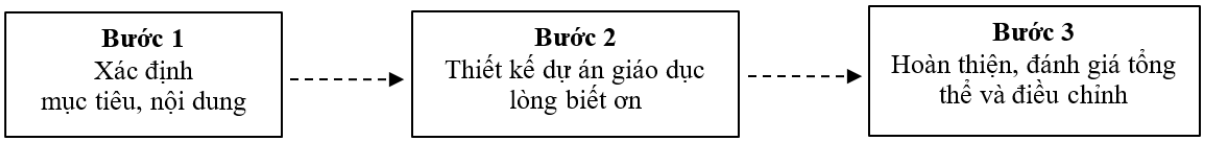

Bước 1 – Xác định mục tiêu và nội dung

Căn cứ vào mục tiêu, nội dung và kết quả mong đợi theo từng độ tuổi quy định trong Chương trình GDMN hiện hành (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021), kết hợp với kế hoạch GD năm học của lớp và nội dung GD lòng biết ơn (mục 3.1.2). Trên cơ sở đó, mục tiêu DA GD lòng biết ơn hướng tới phát triển lòng biết ơn cho trẻ ở các khía cạnh: nhận thức, thái độ và hành vi.

- Nhận thức: Trẻ nhận thức được điều đang có/ nhận được; ai/ cái gì/ điều gì mang lại lợi ích đó; mối liên hệ đơn giản giữa con người với môi trường tự nhiên, xã hội.

- Cảm xúc: Trẻ thể hiện cảm xúc biết ơn (vui, buồn,…) đối với các sự vật, hiện tượng, con người,… trong môi trường xung quanh.

- Hành vi: Trẻ thể hiện sự biết ơn qua lời nói và hành động.

Bước 2 - Thiết kế DA GD lòng biết ơn cho trẻ 5-6 tuổi

Theo Helm và Katz (2011) quy trình dạy học theo DA gồm 3 giai đoạn: (1) Mở đầu DA; (2) Phát triển DA và (3) Kết thúc DA. Quy trình cụ thể như sau:

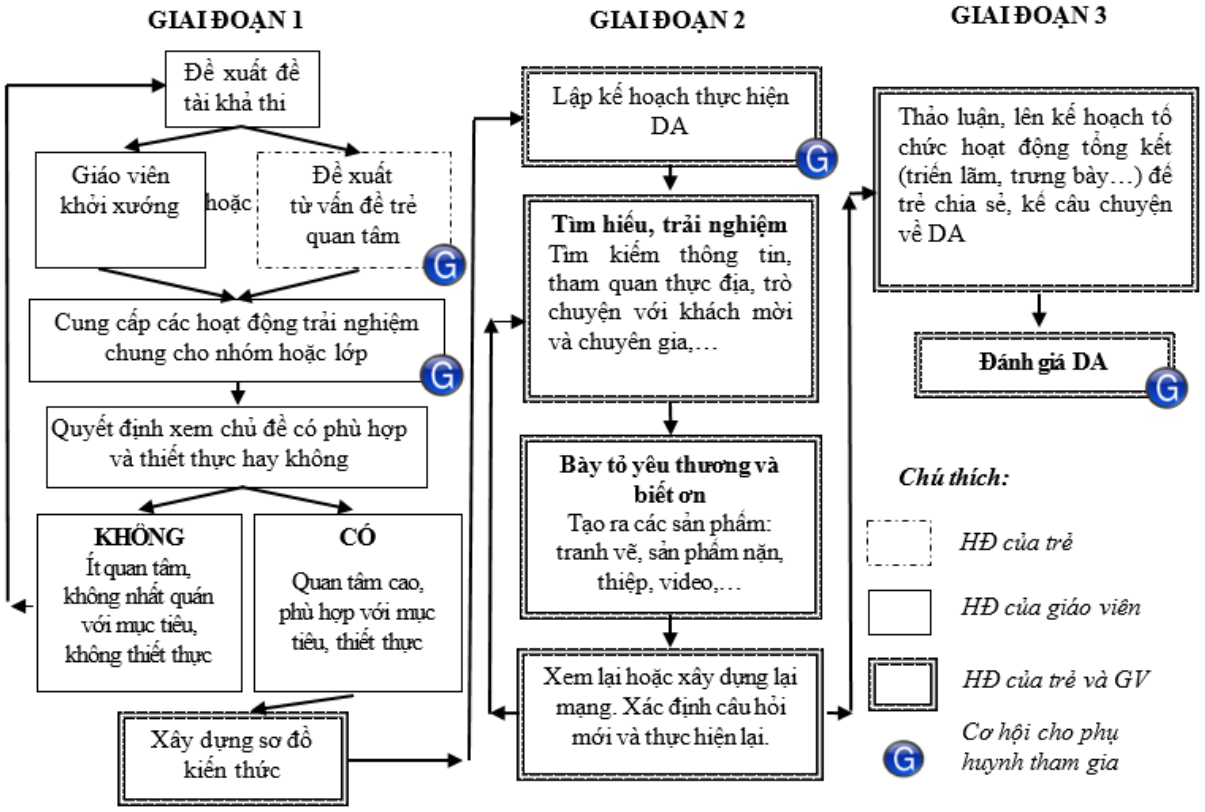

Bước 3 - Đánh giá tổng thể DA và điều chỉnh

Sau khi đã xây dựng DA, bước tiếp theo là tham khảo ý kiến của đồng nghiệp, cán bộ quản lý hoặc chuyên gia về tính khả thi của DA để hoàn thiện nếu có vấn đề cần điều chỉnh. Ngoài ra, sau khi tổ chức DA, trên cơ sở xem xét mục tiêu đã được quy định trong Chương trình GD mầm non hiện hành (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021), đồng thời căn cứ vào chương trình GD của nhà trường cũng như mục tiêu của DA để tiến

hành đánh giá tổng thể; từ đó, có những điều chỉnh phù hợp cho các DA tiếp theo.

3.3. Kế hoạch minh họa

Từ quy trình trên, chúng tôi thiết kế các DA giáo dục lòng biết ơn cho trẻ 5-6 tuổi. Sau đây là ví dụ được chúng tôi xây dựng:

Tên DA		**MẸ YÊU**
Thời gian		2-3 tuần
Mục tiêu		- *Nhận thức:* Trẻ nhận biết được vai trò và nói được một số công việc hàng ngày của mẹ; trẻ kể lại được những việc mẹ đã làm cho mình để thể hiện tình yêu thương. - *Cảm xúc:* Trẻ bày tỏ được tình cảm yêu thương, trân trọng đối với mẹ; trẻ thể hiện cảm xúc vui vẻ, hạnh phúc khi nhắc đến mẹ. - *Hành vi:* Trẻ chủ động nói lời cảm ơn, lễ phép với mẹ; trẻ thực hiện các hành động tặng quà, tặng hoa, vẽ tranh,… tặng mẹ và thể hiện sự quan tâm đến mẹ.
Triển khai DA	**Giai đoạn 1 Bắt đầu DA** (1 tuần)	Cho trẻ xem tranh ảnh về những việc làm của mẹ hàng ngày ở nhà; xem tranh ảnh về quá trình mẹ chăm sóc, nuôi dưỡng từ trong bụng cho đến khi vào mẫu giáo,… GV theo dõi biểu hiện hứng thú và sự quan tâm của trẻ.
		Dự kiến những điều trẻ đã biết và những điều trẻ muốn biết về mẹ.
		Tổ chức các trò chơi, hoạt động tạo hình và cung cấp thơ, câu chuyện, bài hát về mẹ…GV tự tìm kiếm, sưu tầm hoặc kêu gọi sự đóng góp từ phía gia đình trẻ; GV trang trí môi trường GD bằng hình ảnh về mẹ. Quan sát và ghi chép quá trình tìm hiểu của trẻ. Dựa trên hứng thú của trẻ mà quyết định tiếp tục hay dừng lại DA.
		Cùng trẻ lập mạng nội dung về những điều trẻ đã biết và những điều trẻ muốn tìm hiểu thêm về mẹ vào giấy Ao và cùng trẻ dán lên tường.
		Trao đổi với trẻ về cách tìm hiểu các thông tin: Lắng nghe ý kiến của trẻ về cách tìm hiểu và gợi ý thêm Đề nghị trẻ tìm kiếm thông tin và mang đến lớp để chia sẻ. Tổ chức thảo luận, ghi câu trả lời của trẻ vào mạng nội dung
	Giai đoạn 2 Phát triển DA (1-2 tuần)	*Hỏi thông tin từ người thân:* GV cho trẻ về nhà hỏi bố mẹ, ông bà để tìm hiểu về những công việc, việc làm hàng ngày của mẹ, có thể mang những kỉ niệm liên quan đến mẹ để chia sẻ với cả lớp.
		Trò chuyện với trẻ về mẹ: GV cho trẻ kể các câu chuyện về mẹ của mình. Kèm theo những đồ vật để minh hoạ (bức ảnh, những món quà, kỉ vật có liên quan đến mẹ).
		"Tạp dề ngộ nghĩnh" + Mục đích: Trẻ có kỹ năng vận động tinh và làm việc nhóm, trẻ thể hiện sự quan tâm và tình yêu với mẹ. + Chuẩn bị: Tạp dề trắng hoặc màu sáng. Các hình ngộ nghĩnh (hình trái tim, ngôi sao, rau củ quả, hoa...), lá cây khô, màu nước, khăn lau tay, keo sữa. + Cách thực hiện: Trẻ lựa chọn các đồ dùng cô đã chuẩn bị để trang trí lên tạp dề.
		"Chiếc lá yêu thương" + Mục tiêu: Trẻ thể hiện tình cảm yêu thương của mình với mẹ; gắn kết tình cảm gia đình. + Chuẩn bị: dây, cành cây khô, chậu, mã QR video, điện thoại + Cách thực hiện: Trẻ sẽ gửi lời "cám ơn", lời chúc hoặc lời nhắn đến cho mẹ của mình. GV sẽ quay video và tạo mã QR, sau đó treo chúng lên cây; gia đình có thể tìm và đọc hoặc hái giấy biết ơn mang về làm kỉ niệm.
		Trẻ tạo thêm sản phẩm: GV trò chuyện với trẻ về những điều mà trẻ đã học được, bàn bạc và gợi ý cho trẻ thể hiện hiểu biết và tình cảm thông qua các sản phẩm. Ví dụ như làm album, vẽ tranh về mẹ, trang trí thiệp, làm hoa tặng cho mẹ,…
	Giai đoạn 3 Kết thúc DA (1 tuần)	GV bàn bạc với trẻ để chuẩn bị cho buổi triển lãm kết thúc DA. Gửi thư mời phụ huynh đến tham dự triển lãm của trẻ (đọc nội dung thư mời cho trẻ nghe).
		Tổ chức triển lãm tại sân trường để trẻ chia sẻ các sản phẩm với gia đình, GV và các trẻ nhóm khác. GV và trẻ có thể tổ chức "Ngày hội tri ân mẹ" để tạo cơ hội cho trẻ trực tiếp thể hiện lòng biết ơn với mẹ.
		Cho trẻ tự đánh giá bản thân và bạn trong nhóm. Ý kiến đóng góp của PH (nếu có).
Đánh giá tổng thể		GV đánh giá kết quả của DA dựa trên những mục tiêu đã đề ra và rút ra bài học kinh nghiệm cho cá nhân.

3. KẾT LUẬN

Lòng biết ơn là một cảm xúc tích cực, là nền tảng để hình thành và phát triển những phẩm chất nhân cách tốt đẹp ở con người. Vậy nên, GD lòng biết ơn là một trong những nhiệm vụ quan trọng của công tác chăm sóc, GD trẻ ở trường mầm non. Bên cạnh đó, xã hội ngày càng phát triển kéo theo những vấn đề thách thức về lòng biết ơn trong thế hệ trẻ đòi hỏi việc GD lòng biết ơn cần được quan tâm ngay từ khi còn nhỏ. Thực tế, nội dung này đã được quan tâm nhưng chưa đúng mức, chủ yếu lồng ghép vào các hoạt động khác. Dạy học theo DA với những ưu điểm nhất định chứng minh tính khả thi trong việc GD lòng biết ơn nói riêng và hoạt động GD trẻ mầm non nói chung. Nghiên cứu đã nêu rõ quy trình thiết kế DA giáo dục lòng biết ơn cho trẻ 5-6 tuổi với 3 bước cần tiến hành tuần tự: Bước 1 - Xác định mục tiêu và nội dung; Bước 2 - Thiết kế dự án GD lòng biết ơn cho trẻ 5 – 6 tuổi; Bước 3 - Hoàn thiện, đánh giá tổng thể DA và điều chỉnh. DA "Mẹ yêu" là một ví dụ được thiết kế và tổ chức theo quy trình này. Nghiên cứu này hy vọng sẽ góp phần định hướng cho việc đổi mới hình thức GD ở trường mầm non, nhằm bồi dưỡng thế hệ trẻ giàu lòng biết ơn, yêu thương và sống hạnh phúc.

Lời cảm ơn: Nghiên cứu này được tài trợ bởi Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế trong đề tài mã số T.25.XH.503.18

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). *Chương trình giáo dục mầm non* (Văn bản hợp nhất số 01/VBHN-BGDĐT ngày 13 tháng 4 năm 2021).

Bulkis, B., Arismunandar, A., Herman, H., & Mustofa, M. (2025). The effect of the application of the project-based learning model on early childhood social-emotional skills. *International Journal of Multidisciplinary Approach Research and Science, 3*(1), 254–262. https://doi.org/10.59653/ijmars.v3i01.1394

Cicero, M. T. (1851). *The orations of Marcus Tullius Cicero* (C. D. Yonge, Trans.; Vol. 3). George Bell & Sons.

Đặng, T. H., Trịnh, T. H. H., Nguyễn, K. H., & Trần, V. K. (2012). *Lý thuyết phương pháp dạy học*. Nhà xuất bản Đại học Thái Nguyên.

Emmons, R. A. (2007). Pay it forward: A symposium on gratitude. *Greater Good, 4*, 12–15.

Emmons, R. A., & McCullough, M. E. (2003). Counting blessings versus burdens: An experimental investigation of gratitude and subjective well-being in daily life. *Journal of Personality and Social Psychology, 84*(2), 377–389. https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.2.377

Froh, J. J., Bono, G., Fan, J., Emmons, R. A., Henderson, K., Harris, C., & Wood, A. M. (2014). Nice thinking! An educational intervention that teaches children to think gratefully. *School Psychology Review, 43*(2), 132–152. https://doi.org/10.1080/02796015.2014.12087440

Helm, J. H., & Katz, L. G. (2011). *Young investigators: The project approach in the early years* (2nd ed.). Teachers College Press; National Association for the Education of Young Children.

Katz, L. G., & Chard, S. C. (2000). *Engaging children's minds: The project approach* (2nd ed.). Ablex Publishing Corporation.

Lê, T. N., & Bùi, T. L. (2022). Thiết kế và sử dụng tình huống giáo dục lòng biết ơn cho trẻ 5–6 tuổi. *HNUE Journal of Science, 67*(4A), 142–152. https://doi.org/10.18173/2354-1075.2022-0101

Nguyen, S. P., & Gordon, C. L. (2020). The relationship between gratitude and happiness in young children. *Journal of Happiness Studies, 21*(8), 2773–2787. https://doi.org/10.1007/s10902-019-00188-6

Nguyễn, T. T. N. (2021). *Giáo dục đạo đức, lối sống tránh giáo điều, hình thức*.

Nguyễn, T. V. (2018). *Xây dựng và thử nghiệm mô hình dạy học theo dự án trong tổ chức hoạt động khám phá khoa học về môi trường xung quanh cho trẻ 5–6 tuổi ở trường mầm non* (Đề tài khoa học cấp Bộ, mã số B2016-DHH-04). Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế.

Plotnikova, V. A., Veraksa, A. N., Veraksa, N. E., & Nikolaeva, N. S. (2025). Project-based activity as a means of socio-emotional development in preschool children. *Integration of Education, 29*(2), 339–354. https://doi.org/10.15507/1991-9468.029.202502.339-354

Shoshani, A., De-Leon Lendner, K., Nissensohn, A., Lazarovich, G., & Aharon-Dvir, O. (2020). Grateful and kind: The prosocial function of gratitude in young children's relationships. *Developmental Psychology, 56*(6), 1135–1148. https://doi.org/10.1037/dev0000922

Võ, T. K. T. (2023). *Giáo dục lòng biết ơn cho trẻ 5–6 tuổi ở các trường mầm non thị xã Hương Thủy, tỉnh Thừa Thiên Huế* [Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế].

Wood, A. M., Froh, J. J., & Geraghty, A. W. A. (2010). Gratitude and well-being: A review and theoretical integration. *Clinical Psychology Review, 30*(7), 890–905. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2010.03.005

Education gratitude to 5-6 year olds children by learning project

Nguyen Thi Yen Nhi[1], Le Thi My Tanh[2], Vo Thanh Ha[3], Nguyen Thi Bao Ngoc[3], Nguyen Tuan Vinh[3]

[1]An Hoa Kindergarten, Hue City

[2]Dieu Vien Private Kindergarten, Hue City

[3]Faculty of Preschool Education, University of Education, Hue University

ARTICLE INFO

Article history:
Received: 08 September 2025
Received in revised form: 14 November 2025
Accepted: 20 November 2025
Published: 20 August 2026

Keywords:
Gratitude education;
Learning projects;
Project-based learning;
5-6 year-old children.

Corresponding author:
Nguyen Thi Yen Nhi
E-mail address:
ntynhi@dhsphue.edu.vn

ABSTRACT

Gratitude education is an important content in the formation and development of good personality for preschool children. However, gratitude education activities in Vietnam are still stereotyped and formal. This study aims to solve that challenge by proposing a new orientation in organizing gratitude education activities through learning projects. Based on the theoretical basis and feasibility of the learning project in kindergarten, the study has built a process of organizing a gratitude education project including three sequential steps: (1) Identifying goals and content; (2) Designing the project in 3 stages (Introduction, Development, Conclusion); and (3) Completion, evaluation and adjustment. The illustrative project "Dear Mom" is used as a typical example for applying the proposed process.